

Samen naar de Top Singelwijk

Plan van Aanpak 2024-2025

Oktober 2023

Projectgroep Revitalisatie Singelwijk

Ankien Helgering, Roos van Arenthals en Nienke Klomp

Gemeente
**EDAM
VOLENDAM**

Ondernemend en betrokken.

woonCompagnie

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting: de 10 belangrijkste acties	3
1. Inleiding integrale wijkaanpak	4
1.1 Aanleiding: Collegeprogramma 2022 - 2026	4
1.2 Waar komen we vandaan?	4
1.3 Vanaf september 2022 tot nu; de quick wins	5
1.4 Wat zien we als prioriteiten voor de toekomst?	5
1.5 Leeswijzer	5
1.6 Wat is er al gebeurd sinds we startten met de buurtaanpak?	6
2. Wijkshets Singelwijk	7
3. Programma “Samen naar de top Singelwijk”	8
3.1 Wat is het programma?	8
3.2 Proces totstandkoming programma Singelwijk	8
4. Pijlers programma	9
4.1 Totstandkoming pijlers	9
4.2 Inzet OPSPOOR, Wooncompagnie en gemeente Edam-Volendam	9
4.3 Toekomstperspectief	10
4.3.1 Aanpak begrenzen	10
4.3.2 Aanpak een goede basis	11
4.3.3 Aanpak talentontwikkeling	12
4.3.4. Evaluatie	13
4.3.5. Community School – inzet OPSPOOR	14
4.4 Fysieke herinrichting van de wijk	15
4.4.1 Maatregelen groen en verkeer	15
4.4.2 Een gevarieerder woningaanbod – inzet Wooncompagnie	16
4.5 Sociale cohesie: verbinden en ontmoeten	17
4.5.1. Buurtverbinder	18
4.5.2. Buurtkamer in het hart van de wijk	19
5 Financiën	20
5.1. Wat zijn de kostenposten: van handhaving naar preventie	20
5.2. Wat zijn de opbrengsten: een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse	21
6 Tot slot	22
Bijlage 1: ketenpartners	23
Bijlage 2: participatieproces	24
Bijlage 3: financieel overzicht	25

Foto's in dit document zijn gemaakt door Lotte Koning, met toestemming van bewoners uit de Singelwijk.

Voorwoord

Gemeente Edam-Volendam, Wooncompagnie en OPSPoor hebben de handen ineengeslagen om van de Singelwijk een nóg fijnere plek te maken om te wonen. De droom van de drie partijen is een leefbare buurt met sterke verbindingen tussen mensen. Hier vormt een basisschool het hart van de wijk met daaromheen sterke voorzieningen waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten.

Stefan van Schaik, bestuurder van woningcorporatie Wooncompagnie, vindt dat de Singelwijk een gevarieerde wijk moet zijn die allerlei bewoners een fijne en veilige thuisbasis biedt. “Een wijk waar jonge bewoners de kans hebben onbezorgd op te groeien en een zelfstandige woonstart te maken en waar ouderen op een prettige manier zelfstandig kunnen blijven wonen. Met betaalbare huur- en koopwoningen ook voor mensen met een middeninkomen.” Astrid Brugman, lid van het College van Bestuur van OPSPoor vult aan dat haar ambitie voor de Singelwijk een wijk is waar bewoners met plezier wonen, met gelijke kansen voor elk kind. Zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. “Bij OPSPoor noemen we onze leerlingen TOEKOMSTMAKERS. We bieden een omgeving waarin ze mede vorm kunnen geven aan hun eigen toekomst. Uiteraard staat goed onderwijs hierbij centraal, maar daarnaast speelt de kwaliteit van de leefomgeving ook een rol.”

“Doordat de gemeente, OPSPoor en Wooncompagnie samen optrekken ontstaat een hoge mate van betrokkenheid en zijn we in staat om geldstromen te bundelen. De samenwerking bestendigt ook de langjarige verbinding die bij deze wijkaanpak hard nodig is”, zegt wethouder Vincent Tuijp. Want juist in die samenwerking zit de kracht. Astrid Brugman geeft aan dat ieder zijn eigen expertise meebrengt en verantwoordelijkheid draagt voor een specifiek onderdeel. “Maar deze aparte onderdelen vormen samen één geheel, met als doel om een positieve impact te hebben op de Singelwijk.” Stefan van Schaik vult aan dat alle vraagstukken in de Singelwijk beter op te lossen zijn door ze in samenhang te bekijken. “Als volkshuisvester moeten wij aan de bak. Door dat samen te doen met bewoners, gemeente en OPSPoor kunnen we veel grote stappen zetten.”

De drie samenwerkingspartners werken hierbij nauw samen met de experts uit de wijk: buurtbewoners, leerlingen en ouders. Volgens Vincent Tuijp moeten we in de buurtaanpak als één overheid handelen richting bewoners. “Dat lukt alleen als je daadwerkelijk samenkomt en samen optrekt. Een open houding en goed willen luisteren naar wat er speelt, maar ook niet wegstijven van wat er gebeurt. Je ogen en oren moeten zover open staan dat je de signalen uit de praktijk mee terug kan nemen naar het projectteam. Op deze manier krijg je een beter beeld van wat er nodig is voor de bewoners van de wijk. En doe je de goede dingen.” Astrid Brugman: “Het is belangrijk om goed in verbinding te blijven met de mensen voor wie we het doen. Om samen te onderzoeken of de stappen die we nemen ook echt effectief zijn voor de wijk én voor de buurtbewoners. Want de mensen die in de Singelwijk wonen, moeten de inspanningen gaan omarmen en hier zelf verder vorm aan geven.” “Kortom: van samen dromen naar samen doen in de praktijk!” aldus Stefan van Schaik.

Samenvatting: de 10 belangrijkste acties

Pijler 1: Toekomstperspectief

Inzet straatcoaches – de straatcoaches blijven voorlopig rondlopen in de Singelwijk. Hun aanpak is gericht op repressie. Voor nu werkt dit goed en is dit nodig. Op termijn werken we toe naar een preventieve aanpak, waarin we de inzet van de straatcoaches langzaam afschalen.

Kraijcek scholarships en vaste plek in de Singel – in de toekomst wordt een overdekte uitvalbasis voor de jongeren gecreëerd in de Singel. Er komt een Kraijcek Playground, waardoor vier jongeren uit de wijk een opleiding kunnen volgen en activiteiten leren organiseren voor de jeugd in de wijk.

Buddy project – we werken aan talentontwikkeling onder de jeugd door ons actief te focussen op toekomstperspectief. Samen met betrokken ondernemers bekijken we de mogelijkheden van lokale stageplekken en bijbanen.

Zomerschool, verlengde schooldag en ouderbetrokkenheid – met deze activiteiten wordt invulling geboden voor de vaak lange vrije dagen. Bij de zomerschool kunnen ouders en kinderen samen aan de slag en spelenderwijs leren. Met deze extra voorzieningen wordt kansengelijkheid bevorderd en wordt ouderbetrokkenheid vergroot.

Inzet gezinsregisseur – we werken aan het verminderen van overlast in de wijk door ons preventief te focussen op multi probleemgezinnen. Een gezinsregisseur begeleidt multi probleemgezinnen intensief en werkt samen met het gezin aan de verscheidene problemen.

Inzet pedagoog - we werken aan het verminderen van overlast in de wijk door ons preventief te focussen op het opgroeiende kind. Een meertalige en cultuur sensitieve pedagoog biedt gezinnen opvoedondersteuning aan waar nodig.

Pijler 2: Fysieke herinrichting van de wijk

Maatregelen groen & verkeer – om de wijk leefbaar te houden zetten we in op een fijne openbare ruimte. Dit gaat zowel over voldoende bomen en planten, als over verkeersveiligheid. Op een aantal plekken hogen we de drempels op om de verkeersveiligheid te verbeteren. Samen met bewoners wordt de mogelijkheid van een moestuin onderzocht.

Variatie in de woningvoorraad – om ervoor te zorgen dat ook middeninkomens in de wijk kunnen wonen, is het belangrijk om meer variatie aan te brengen in het woningaanbod. Hier zet de Wooncompagnie zich voor in. Variatie ontstaat door appartementen met lift boven de nieuwe Piramide te bouwen, maar ook via een sociale koopconstructie.

Pijler 3: Sociale cohesie

Verbinder – de verbinder richt zich op het behouden van de opgebouwde, positieve energie in de wijk. Enerzijds door een focus op het aanjagen van bewonersactiviteiten en -initiatieven, anderzijds door een thematische aanpak op relevante onderwerpen met ketenpartners.

Buurtkamer – een hart van de wijk houdt de Singelwijk levendig. Er ontstaat ruimte voor ontmoeting en initiatieven. We zorgen ervoor dat er de komende jaren een plek blijft bestaan waar bewoners terecht kunnen.

1. Inleiding integrale wijkaanpak

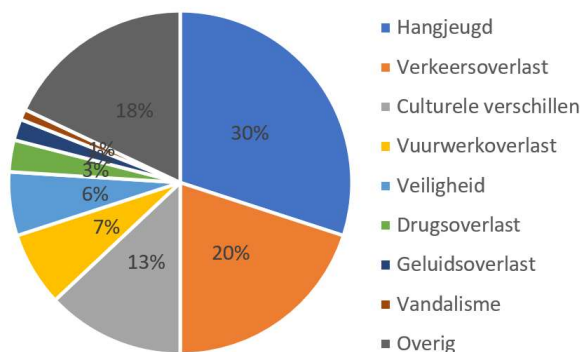
1.1 Aanleiding: Collegeprogramma 2022 - 2026

In het Collegeprogramma 2022 – 2026 staat het volgende geschreven over de Singelwijk:

4.9 : Pfh: Tuijp, Kes, Sievers	MT-lid: Venema / Okx	Begrotingsprogramma: 4	
Tekst coalitie-akkoord			
Wat willen we bereiken?	Onderzoeksbureau Stade heeft in 2021 en 2022 een analyse gemaakt van dilemma's en kansen m.b.t. de Singelwijk. Het college heeft juli 2022 besloten om een intensief, integraal en gebiedsgericht programma te starten m.b.t. de Singelwijk. De doelstellingen betreffen o.a. openbare ruimte, onderwijs, overlast en veiligheid, armoede, betrokkenheid van inwoners en jongeren bij de (leefbaarheid in) de wijk.		
Wat gaan we daarvoor doen?	Een meerjarig programma i.s.m. de partners in de wijk, zoals bewoners, scholen, woningbouwcorporaties, zorg, jeugdwerk, politie e.a. Het programma wordt gefaseerd opgebouwd. We starten met enkele activiteiten die door inwoners en partners als urgent worden ervaren. Van daaruit bouwen we het programma verder uit. Draagvlak, en participatie zijn essentieel voor een duurzaam effect van het programma op de wijk. De gemeente wil o.a. het contact met de buurt intensiveren en vaker op straat aanwezig zijn. Dit organiseren we met straatcoaches vanuit het team Veiligheid. Het college stelt in 2022 het plan van aanpak vast t.b.v. de start van het programma in 2023. In 2023 wordt bekeken hoe het programma vanaf 2024 uitgebreid moet worden en welke financiële consequenties dat heeft.		
Wat gaat dat kosten (fte en €)	Een budget van € 325k voor straatcoaches, adviseur Samenleving, programmamanager en -ondersteuner in 2023-2030. Een werkbudget van 75k in de jaren 2023 - 2030. Schoolbesturen en corporaties investeren in eigen activiteiten binnen het programma. Welk aanvullend budget nodig is vanaf 2024 wordt in de loop van 2023 bekend.		

1.2 Waar komen we vandaan?

In het coalitieakkoord van 2016 van de gemeente Edam-Volendam stond reeds opgenomen dat veiligheid de basis vormt voor een leefbare samenleving en dat voorkomen beter is dan genezen. De Singelwijk werd toen expliciet als prioriteit benoemd. In 2021 voerde Stade Advies in opdracht van het college van B&W een onderzoek uit in de Singelwijk naar de leefbaarheid binnen de wijk. Aanleidingen hiervoor waren onder andere overlastmeldingen, met name rondom basisschool obs De Piramide. Tijdens dit onderzoek werden gesprekken gevoerd met sleutelpersonen, professionals en bewoners. Ook is er een enquête onder de bewoners gehouden. De aanleiding van deze integrale buurtaanpak was vooral de overlast. Als bron van overlast kwam uit de enquête naar voren:

FIGUUR 1: ENQUÊTERESULTATEN BRON VAN OVERLAST

In de enquête is ook gevraagd naar de wensen qua woningbouw. Daar kwamen de volgende uitkomsten uit:

- 75% wil graag meer woningen voor starters
- 60% wil graag meer appartementen voor ouderen
- 50% wil graag een nieuw hart van de wijk voor onder andere ontmoeting en sportmogelijkheden voor kinderen.

Het resultaat van het onderzoek van Stade was een memo met drie scenario's voor de wijk en denkrichtingen voor de toekomst. Het college besloot in juli 2022 om in te zetten op het zwaarste scenario: een herpositionering van de wijk door zowel fysieke als sociale investeringen.

1.3 Vanaf september 2022 tot nu; de quick wins

In het collegeprogramma is aangegeven dat we starten met enkele activiteiten die door inwoners en partners als urgent worden ervaren; de quick wins. Daarom is vanaf december 2022 gestart met de inzet van straatcoaches in de Singelwijk. De straatcoaches werken nauw samen in een keten met het jongerenwerk, de BOA's en de politie. Er vindt vierwekelijks een veiligheidsoverleg plaats. Uit de meldingen en signalen van bewoners, de school en overige ketenpartners blijkt dat deze gezamenlijke inzet een positief effect heeft. Tijdens Oud-en-Nieuw van 2022/2023 waren er bijvoorbeeld helemaal geen incidenten, terwijl dit in de jaren hiervoor wel het geval was. Op de volgende pagina is een overzicht weergegeven van de belangrijkste acties in de buurt.

1.4 Wat zien we als prioriteiten voor de toekomst?

In dit Plan van Aanpak wordt beschreven hoe het programma er in 2024 en 2025 uit komt te zien. In het Collegeprogramma 2022 – 2026 stond het als volgt:

In 2023 wordt bekeken hoe het programma vanaf 2024 uitgebreid moet worden en welke financiële consequenties dat heeft.

In één zin kunnen we de inzet voor de toekomst omschrijven als een inzet op een veilige en levendige Singelwijk. Op veiligheid (inzet straatcoaches als onderdeel van de keten met jongerenwerk, BOA's en politie) is reeds afgelopen jaar ingezet. De overlast is handhavend aangepakt, wat heeft gezorgd voor positieve effecten. Vanaf 2024 kan de volgende fase ingaan, waarbij er meer ingezet wordt op een levendige wijk via de fysieke herinrichting van de wijk, het stimuleren van sociale cohesie en (toekomst)perspectief. Het is niet mogelijk om de straatcoaches reeds helemaal af te bouwen, een basisinzet van handhaving blijft voorlopig nodig om de rust te continueren. Het aantal uren van de straatcoaches kan wel afgebouwd worden. De financiële nadruk in de begroting van de komende jaren verschuift van inzet op handhaving (straatcoaches) naar preventie. Dit doen we door te kijken hoe we met name de jongeren meer toekomstperspectief kunnen bieden.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat een schets van de wijk op basis van een aantal statistieken.

Hoofdstuk 3 staat in het teken van het Proces. Er is het afgelopen jaar veel gedaan aan participatie; zowel met bewoners als met ketenpartners.

De inhoudelijke kern van de benodigde inzet voor de jaren 2024 en 2025 staat beschreven in hoofdstuk 4.

De financiën komen aan bod in hoofdstuk 5 en in hoofdstuk 6 staat een kort slotwoord.

1.6 Wat is er al gebeurd sinds we starten met de buurtaanpak?

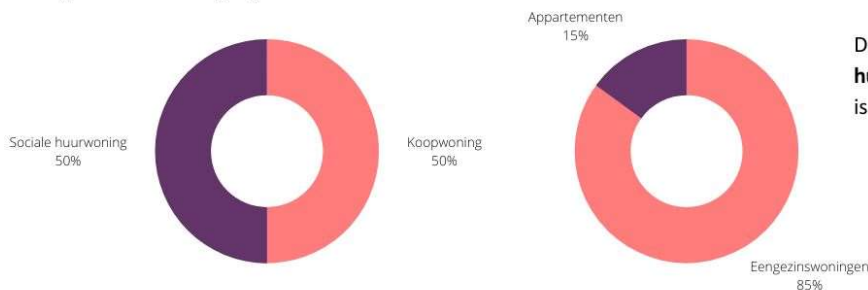

2. Wijkchets Singelwijk

De Singelwijk heeft een opvallend wijkprofiel en wijkt daarmee op een aantal punten af van de andere wijken in de gemeente Edam-Volendam. Dit vraagt om een andere aanpak dan in de rest van de gemeente.

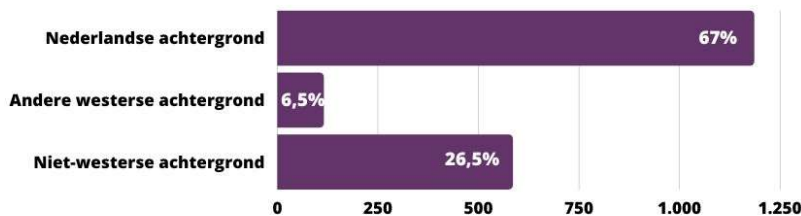
1 Woningen

In totaal zijn er 775 woningen in de Singelwijk. De helft van deze woningen is aangemerkt als sociale huurwoning. 33% van de inwoners woont al langer dan 25 jaar in dezelfde huurwoning. Er is sprake van een **lage woningdifferentiatie** en er zijn **weinig doorstrommogelijkheden**.

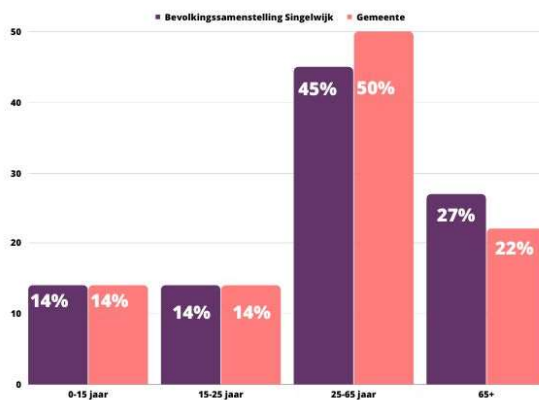

De gemiddelde leeftijd van **huurders** is 64 jaar, en 40% is ouder dan 70.

2 Inwoners

Binnen de Singelwijk leven **48 verschillende culturen** met elkaar samen. Dit levert soms spanningen op, omdat niet iedereen elkaar kent en begrijpt.

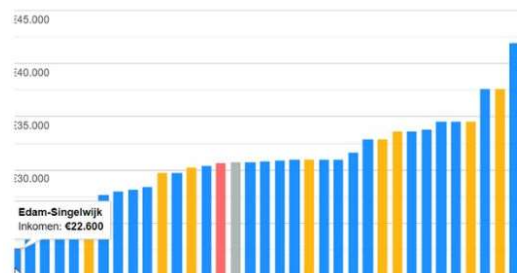
In totaal wonen er **1.745 mensen** in de Singelwijk.

Het aantal jongeren ten opzichte van volwassenen tot 65 jaar is in de Singelwijk (28% tussen de 0-25 jaar t.o.v. 45% tussen 25-65 jaar) relatief gezien groter dan in de rest van de gemeente (28% tussen de 0-25 jaar t.o.v. 50% tussen 25-65 jaar). Er wonen in de wijk **veel grote gezinnen**. Ook wonen er relatief gezien een **stuk meer ouderen** (65+) dan in de rest van de gemeente.

3 Inkomen

De Singelwijk heeft het **laagste huishoudinkomen** (€ 22.600,-) van alle wijken in de gemeente Edam-Volendam.

24% van alle **bijstandsuitkeringen** binnen de gemeente worden uitgegeven in de Singelwijk (totaal 59 bewoners)

3. Programma “Samen naar de top Singelwijk”

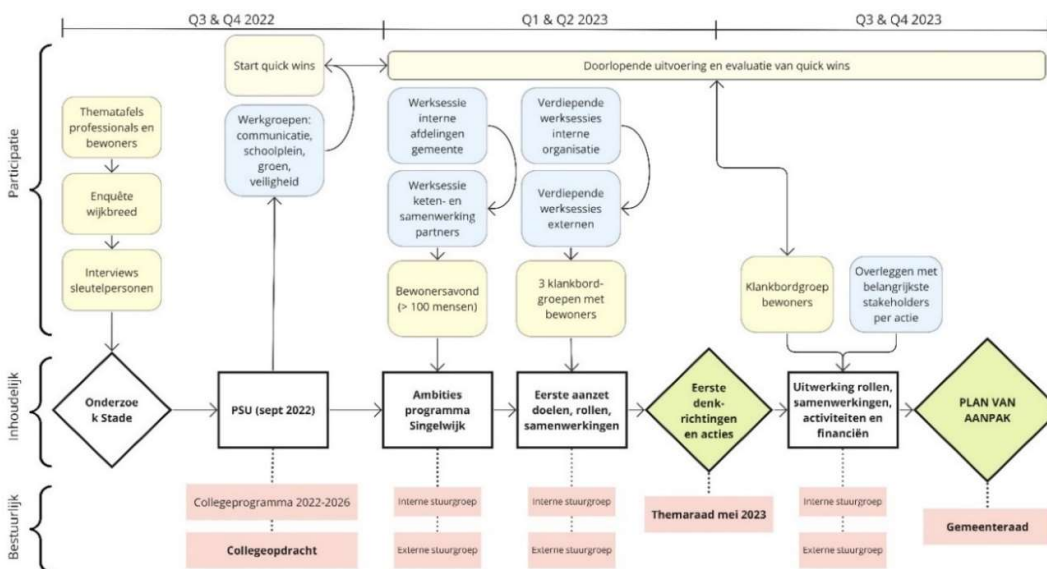
3.1 Wat is het programma?

De problematieken in de Singelwijk zijn niet eenduidig. Zowel de aanleiding van de opdracht als de oplossingsrichtingen hangen met elkaar samen. Dit komt samen in het programma “Samen naar de top Singelwijk”. Met het opstellen van het programma brengen we in kaart waar extra inzet op nodig is, waar nieuwe samenwerkingsvormen kunnen ontstaan en welke rollen er nodig zijn om onze doelstellingen te behalen. Het programma dient als aanjager, van waaruit kritisch gekeken wordt naar de huidige gang van zaken in de wijk, maar ook in de organisaties. In een ideale situatie beleggen we zoveel mogelijk binnen de lijnorganisatie.

Uit de wijkschets blijkt dat de Singelwijk op veel fronten afwijkt van de overige wijken. Daarom vraagt deze wijk om extra inspanningen om gelijkheid te creëren. We vragen extra budget aan voor zaken die niet in de lijn kunnen worden opgepakt, omdat de wijk afwijkt ten opzichte van de andere wijken. Hierin bepalen we samen met OPSPoor en Wooncompagnie hoe de verdeling eruit ziet. We beginnen klein, doen wat nodig is, en monitoren continu de effecten van onze inspanningen. We experimenteren en doen dit samen met de buurt. Zo houden we oog op de lange termijn, terwijl we op korte termijn al resultaat boeken.

3.2 Proces totstandkoming programma Singelwijk

Het programma Singelwijk is participatief tot stand gekomen; samen met de interne organisatie bij de gemeente Edam-Volendam en met partners Wooncompagnie en OPSPoor zijn de ambities geformuleerd. De opzet hiervan is getoetst bij de belangrijkste keten- en samenwerkingspartners. De uitwerking van de gezamenlijk gestelde doelen in de vorm van activiteiten, rollen en samenwerkingen kwam tot stand in verschillende werksessies. De keten- en samenwerkingspartners die mee hebben gedaan aan de werksessies staan benoemd in bijlage 1. Parallel hieraan werden bewonersavonden en klankbordgroepen georganiseerd in de aula van obs De Piramide om ambities en denkrichtingen te toetsen, maar ook om de quick wins verder uit te werken. Hieronder volgt een processchema waarin de samenhang tussen de lijnen participatie, inhoud en bestuurlijk te zien is (uitvergroot in bijlage 2).

FIGUUR 2: PROCESSHEMA

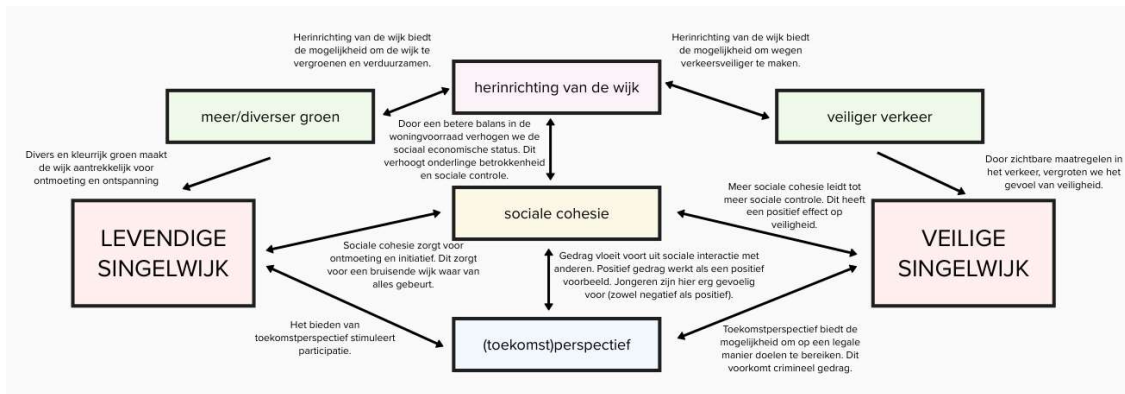
4. Pijlers programma

4.1 Totstandkoming pijlers

Met verschillende afdelingen van de gemeente Edam-Volendam en met onze belangrijkste keten- en samenwerkingspartners brachten we in kaart welke thema's de meeste aandacht behoeven. Samen stelden we vast dat de focus in ieder geval moet liggen op de mate van (toekomst)perspectief, de sociale cohesie en de fysieke herinrichting van de wijk. We formuleren de volgende ambitie:

*“Samen werken we aan een wijk waar de mensen elkaar **kennen en prettig samenleven**, waar de bewoners een gevoel van **veiligheid** ervaren en waar zij **toekomstperspectief** hebben. We zorgen voor een **imagoverandering** door te vertellen wat de Singelwijk zo bijzonder maakt.”*

De uitwerking van deze ambities inclusief strategie en voorgestelde middelen is terug te vinden in hoofdstuk 4.3 t/m 4.5. De effecten en onderlinge afhankelijkheden van beoogde investeringen zijn middels onderstaand processchema weergegeven. Deze beoogde investeringen staan met elkaar in verbinding. Dit zorgt ervoor dat het effect van de investeringen samen groter is dan het effect van alle investeringen afzonderlijk.

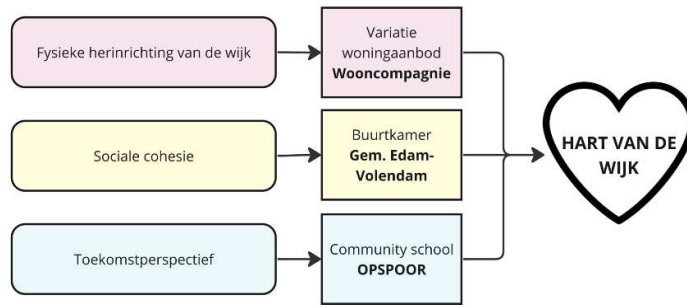
FIGUUR 3: ONDERLINGE VERBANDEN IN STROOMSCHEMA SINGELWIJK

4.2 Inzet OPSPOOR, Wooncompagnie en gemeente Edam-Volendam

De kern van de samenwerking tussen de drie partijen komt samen in het “hart van de wijk”; een centrale, levendige en toegankelijke plek waar verschillende functies samenkomen. Deze plek fungeert als ontmoetingsruimte, maar ook als de ogen en oren van de wijk.

OPSPoor committeert zich binnen de wijkaanpak aan het realiseren van een community school; een plek waar naast basisonderwijs ook andere activiteiten plaatsvinden, speciaal gericht op de behoefte van de wijk waarin de school zich bevindt. Door deze activiteiten focust de school zich in de Singelwijk op het wegnemen van belemmerende factoren die het leren in de weg staan. De inzet van OPSPOOR binnen de wijkaanpak hangt direct samen met de locatiekeuze voor de community school op de huidige plek van obs De Piramide in het hart van de Singelwijk. Op deze locatie ziet Wooncompagnie mogelijkheid woningen toe te voegen. Vanuit de gemeente zetten we in op het toevoegen van een multifunctionele buurtkamer op deze locatie. Nadere toelichting volgt later in dit hoofdstuk.

- Wooncompagnie kan appartementen toevoegen op de locatie van de huidige Piramide;
- In dit hart van de wijk realiseren we een buurtkamer;
- Communityschool obs De Piramide komt terug.

FIGUUR 4: SAMENWERKING NAAR HET HART VAN DE WIJK

4.3 Toekomstperspectief

Eén derde van de bewoners heeft in de enquête van Stade aangegeven overlast te ervaren van de hangjongeren in de wijk. Om deze overlast te verkleinen hebben we het afgelopen jaar extra ingezet op handhaving, door middel van straatcoaches. Handhaving is reactief en wordt ingezet nadat overlastgevend of crimineel gedrag heeft plaatsgevonden. De aankomende jaren richten we ons meer op het voorkomen van overlastgevend of crimineel gedrag en richten we ons minder op handhaving achteraf. Dit betekent niet dat de extra inzet op handhaving zal verdwijnen, maar deze zal wel langzaam worden afgebouwd. Handhaving door de straatcoaches blijft nodig, om de positieve effecten van het afgelopen jaar op straat vast te houden. In ruil voor de vermindering van de uren van de straatcoaches, zetten we steeds meer in op preventieve middelen.

We zetten in op het bieden van toekomstperspectief onder de jeugd, zodat ze meer gestimuleerd zijn om hun talenten te ontwikkelen. Het bieden van toekomstperspectief en het ontwikkelen van de talenten biedt jongeren de mogelijkheid om op een legale manier hun doelen te bereiken. Dit voorkomt overlastgevend en crimineel gedrag op de lange termijn. Een belangrijk vereiste hiervoor is dat we alle bewoners een stevige basis bieden. Zonder stevige basis is het namelijk voor kinderen en jongeren moeilijker om hun talenten te ontwikkelen.

De voorgestelde aanpak kent drie lagen. Het programma zet zich in om te bewegen van **handhaving naar preventie**. Hierin:

- **Begrenzen** we jongeren die overlast veroorzaken
- Zorgen we voor een **goede basis** door bestaanszekerheid te bieden
- Focussen we ons vanaf jonge leeftijd al op **talentontwikkeling**

Concreet betekent dit dat er een combinatie wordt ingezet van verschillende middelen waarmee wordt toegewerkt van een handhavende aanpak naar een preventieve aanpak. Deze middelen zijn de inzet van straatcoaches, een gezinsregisseur voor multi-probleem gezinnen, een pedagoog, een buddyproject voor talentontwikkeling onder jongeren en een permanente uitvalsbasis voor de jeugd.

4.3.1 Aanpak begrenzen

Straatcoaches

Vanaf december 2022 werken we handhavend aan het verminderen van de overlast op straat door het inzetten van straatcoaches. De straatcoaches spreken de kinderen en jongeren aan die overlast veroorzaken en proberen ze naar het Singelplein te leiden. De straatcoaches hebben het afgelopen jaar samengewerkt met het jongerenwerk (Link), politie en BOA's. Uit de meldingen en signalen van bewoners en andere partners uit de wijk is gebleken dat deze gezamenlijke inzet een positief effect heeft gehad in de wijk. Deze samenwerking wordt voortgezet, zodat het positieve effect wordt vastgehouden.

De straatcoaches worden de komende periode deels afgebouwd. Van ketenpartners die werkzaam zijn in de wijk hebben we vernomen dat de jongeren en kinderen in de herfst en winter periode minder vaak 's avonds buiten op straat hangen en meer op zoek gaan naar overdekte hangplekken. De jongerencontainer op het Singelplein waar de jongerenwerkers van Link werkzaam zijn is hier een goede plek voor. Steeds meer jongeren uit de buurt maken gebruik van de container en naar verwachting zal de container veel worden gebruikt tijdens de herfst- en wintermaanden. Om deze reden kiezen we ervoor om de inzet van de straatcoaches in deze maanden terug te brengen. Vanaf 2024 is daarom minder budget nodig dan tot nu toe geraamd is. De overgebleven gelden zetten we vervolgens preventief in op de acties die hieronder zijn uitgewerkt.

Financiën

Voor de uren van de straatcoaches is budget nodig. Deze taak is het afgelopen jaar betaald vanuit het programma Singelwijk. Voor 2023 was € 130.000 uitgetrokken voor de inzet van de straatcoaches. In 2024 zal dit bedrag ongeveer worden gehalveerd en is er voor de straatcoaches een jaarlijks budget nodig van € 60.000 exclusief BTW. De overgebleven € 70.000 zal worden ingezet op preventieve acties.

4.3.2 Aanpak een goede basis

Gezinsregisseur

Als gemeente hebben we signalen vanuit het jongerenwerk en basisscholen gekregen dat er een aantal multi probleemgezinnen in de Singelwijk zijn. Het probleem waar al deze gezinnen tegenaan lopen is het probleemgedrag van het kind. Daarbovenop spelen ook nog andere problemen in het gezin, zoals een slechte financiële situatie. Om te voorkomen dat meer kinderen op latere leeftijd voor overlast of criminaliteit gaan zorgen in de Singelwijk zetten we preventief in op een gezinsregisseur. De gezinsregisseur begeleidt de gezinnen intensief en werkt samen met het gezin aan de verscheidene problemen.

De gezinsregisseur brengt de problemen van het gezin in kaart, maakt een integraal plan van aanpak, zorgt voor passende begeleiding en hulp, schakelt de juiste ketenpartners in en houdt nauw contact met de afdeling Veiligheid en de afdeling Samenleving van de gemeente. Belangrijk is dat de gezinsregisseur het gezin blijft monitoren en ingrijpt wanneer dat nodig is.

Multi probleemgezinnen hebben intensieve begeleiding nodig om te kunnen werken aan alle problemen die er spelen in het gezin. Ook de zorgmijders proberen wij door middel van de intensieve begeleiding te bereiken met deze gezinsregisseur. Een fulltime werkende gezinsregisseur kan deze intensieve begeleiding aanbieden, omdat hij maar twee tot zes gezinnen tegelijk begeleidt. De gezinsregisseur start met het begeleiden van twee gezinnen. Zij worden de eerste maanden zeer intensief begeleid. Na de eerste maanden draagt de gezinsregisseur een deel van de behandelingstaken over aan de ketenpartners. De gezinsregisseur voert dan nog enkele behandelingstaken uit, monitort en stuurt bij waar nodig. Het aantal uren per week dat de gezinsregisseur actief is in het gezin neemt dan af. De gezinsregisseur gaat vervolgens het behandelingstraject aan met een nieuw gezin. Naar verwachting begeleidt de gezinsregisseur in het eerste jaar zes gezinnen.

De gezinsregisseur moet beschikken over een passende opleiding, cultuursensitief zijn en kennis hebben van de leefwereld (straatcultuur) van de jongeren in de Singelwijk.

Financiën

Hoe meer we preventief kunnen ingrijpen, hoe minder kosten er over enkele jaren nodig zijn in de handhaving en de zorg. Omdat het een nieuwe functie betreft, vragen we budget aan. We starten

een pilot van twee jaar, waarna we deze evalueren. Dit is een fulltime functie waarvoor een jaarlijks budget nodig is van € 100.000.

Pedagoog

Door preventief in te zetten op passende opvoedondersteuning, kan probleemgedrag bij kinderen en jongeren worden voorkomen. De opvoedondersteuning die geboden wordt moet wel aansluiten op de leefwereld en taal van de ouders. De Singelwijk is een multiculturele wijk; ongeveer een kwart van de inwoners heeft een niet-Westerse achtergrond. Dit betekent ook dat er culturele verschillen zijn in opvoeding en niet alle ouders de Nederlandse taal spreken. De niet-Westerse ouders in de Singelwijk hebben baat bij een pedagoog die aansluit op hun leefwereld en taal.

Financiën

Ook hier geldt, hoe meer we preventief kunnen ingrijpen hoe minder kosten er over enkele jaren nodig zijn in de handhaving en de zorg. Momenteel zijn er twee pedagogen via de GGD werkzaam voor de gemeente. Voor de uren van een extra niet-Westerse sprekende pedagoog is budget nodig, want dit betreft een extra functie. We starten hiervoor een pilot voor twee jaar, waarna we deze evalueren. Voor deze functie is 16 uur per week nodig en een budget van € 45.000,- per jaar.

4.3.3 Aanpak talentontwikkeling

Buddy project

In ieder kind schuilt een talent! Maar het later als volwassene volwaardig deelnemen aan de maatschappij en via passend werk een inkomen genereren, is grotendeels afhankelijk van een geslaagde opleiding en het vinden van een baan. Helaas is dat niet voor iedereen vanzelfsprekend. In situaties waarbij de weg naar een baan stopt, zien we vaak problemen ontstaan. Zeker als in de omgeving negatieve rolmodellen aanwezig zijn. Als deze rolmodellen zelf ook niet deelnemen aan het arbeidsproces, maar een bijstandsuitkering hebben, kan een jongere een verkeerd beeld van een gezond toekomstperspectief krijgen. Verveling ligt dan op de loer. Verveling in combinatie met groepsdruk vanuit de oudere hangjeugd, kan leiden tot overlast voor de omgeving. Om het patroon van voorbestemde uitval, afhankelijkheid van uitkeringen, en negatieve invloed in de wijk te doorbreken, is soms een steuntje in de rug nodig.

Samen met betrokken ondernemers bekijken we de mogelijkheden van lokale bijbanen. De vindplaatsen voor dit soort jongeren zijn het jongerenwerk (Link) en de middelbare scholen (Triade en Don Bosco). Zij kunnen samen een selectie maken van de deelnemers. Het gaat om jongeren die neigen naar negatieve groepsdruk, maar waar potentie zit om het gedrag om te buigen door middel van het buddyproject.

Tijdens de selectie zal gekeken worden naar jongeren met een kwetsbaar toekomstperspectief of met een verhoogd risico om later niet aan te haken in het arbeidsproces. Het gaat in het bijzonder om jongeren waarbij in de thuissituatie het hebben van een uitkering de standaard is. Of jongeren die kwetsbaar zijn voor groepsdruk en/of rolmodellen hebben die uitspreken dat het hebben van een uitkering normaal is, terwijl dit eigenlijk een vangnet zou moeten zijn.

Samen met de Industrie en Bedrijvengroep Edam-Volendam (IBEV) gaan we een samenwerkingsovereenkomst aan. Voorwaarde voor een goede samenwerking is dat het bedrijfsleven één vast contactpersoon heeft. Het jongerenwerk (Link) is de ideale contactpersoon, omdat zij de jeugd goed kennen en reeds een vertrouwensband met deze jeugd heeft opgebouwd. De buddy in het bedrijf houdt samen met de contactpersoon vanuit Link vinger aan de pols. In het bedrijf begeleidt de buddy de jongere om diens talenten uit te bouwen. Wanneer er bijgestuurd moet worden of de match toch niet goed werkt, kan de buddy contact opnemen met de contactpersoon vanuit het jongerenwerk.

Om jongeren al jong op koers te zetten voor een gezond toekomstperspectief is het verstandig om op de basisschool hierin al preventief te handelen. Op het basisonderwijs verzorgen we gastlessen van de aangesloten bedrijven in het Buddy project. Daarin kunnen, liefst lokale ondernemers of werknemers daarvan, vertellen over hun groei naar een baan en plezier in hun werk.

Financiën

Voor de uren van de contactpersoon is budget nodig. Deze taak zit namelijk niet in het budget voor het reguliere jongerenwerk. We starten een pilot voor 2 jaar waarna we deze evalueren. Om dit te coördineren is een jaarlijks budget van € 25.000,- nodig. Indien het buddyproject een duidelijke meerwaarde heeft, dan nemen we het mee in de komende aanbestedingseisen van het jongerenwerk. Op die manier wordt het een onderdeel van het structurele jongerenwerk.

Singelplein en Krajicek scholarships

Een manier om de overlast van de hangjongeren in de wijk te verkleinen, is het trekken van de hangjongeren uit de wijk. Dit is alleen mogelijk wanneer er een aantrekkelijke alternatieve locatie wordt aangeboden waar de jongeren hun vrije tijd kunnen besteden. Deze plek is momenteel met containers gecreëerd op het Singelplein. Het jongerenwerk (Link) heeft het beheer van een container met succes overgedragen aan één van de jongeren uit de wijk. Om de jongeren ook in de winter een plek te bieden waar ze comfortabel kunnen verblijven en om deze plek nog aantrekkelijker te maken, wordt er in de vernieuwde Singel een vaste plek gecreëerd.

Daarnaast is een samenwerking gestart met de Krajicek foundation. Eind 2023 beginnen drie tot vier jongeren uit de Singelwijk met een Krajicek scholarship waarbij ze een opleidingsbudget vanuit de Krajicek foundation ontvangen van maximaal € 1.000,-. Een onderdeel van het scholarship is het organiseren van activiteiten voor de jeugd uit de wijk op het Singelplein. Het jongerenwerk (Link) zorgt voor de begeleiding van deze jongeren.

Een voorwaarde voor de Krajicek Foundation om met de gemeente samen te werken is dat het plein aan de eisen moet voldoen van een Krajicek Playground. Voor het Singelplein wordt dit gerealiseerd door het voetbal- en basketbalveld een nieuwe coating te geven en een basket toe te voegen. Dit staat voor eind 2023 op de planning.

Financiën

Voor het coaten van de basketbal- en voetbalvelden en het plaatsen van de basket is budget vrijgemaakt uit de NPO gelden en uit de gelden die voor 2023 vanuit de gemeente toegekend zijn aan het Singelplein. De Krajicek Foundation biedt hun services kosteloos aan. De begeleiding door het jongerenwerk (Link) aan de jongeren die deelnemen aan de Krajicek scholarships brengt een extra taak met zich mee die niet wordt gedekt in de huidige aanbesteding van het jongerenwerk. Voor deze extra taak is een budget nodig van € 20.000 per jaar.

4.3.4. Evaluatie

Aan het eind van 2024 wordt geëvalueerd of de werkzaamheden van de straatcoaches, gezinsregisseur, pedagoog, contactpersoon van het buddy project en de begeleider van de jongeren in de scholarships voldoen aan de gestelde eisen en doelen. Indien nodig zal de inzet of de werkwijze worden bijgesteld. Een eenduidige meetmethode voor de meerwaarde van de functies is lastig. Het hoofddoel voor al deze werkzaamheden is dat er minder jongeren rondhangen en voor overlast zorgen in de wijk. De overlast die buurtbewoners ervaren van hangjongeren in de wijk kan gemeten worden met een enquête. Een enquête is geen objectieve maatstaf, maar een subjectieve indruk van mensen. Objectiever is de noodzakelijke inzet van straatcoaches. Indien er minder jongeren op straat

rondhangen, kan de inzet van straatcoaches terug gebracht worden. De inzet van straatcoaches versus de gezinsregisseur, pedagoog en het jongerenwerk zijn daarmee communicerende vaten. Daarnaast is het doel van de gezinsregisseur het verkleinen of wegnemen van de problemen in de geholpen multi probleemgezinnen. Bij de pedagoog kunnen we kijken naar het aantal gezinnen waar met succes passende opvoedondersteuning is geboden. Voor het buddyproject hebben we een rapportage van het jongerenwerk nodig waarin onder andere terugkomt hoeveel jongeren aan een werkplek geholpen zijn. En bij de Krajicek scholarships wordt gekeken naar de opleidingsresultaten van de 3 of 4 jongeren en het succes van de activiteiten die zij organiseren voor de wijk op het Singelplein.

4.3.5. Community School – inzet OPSPoor

Ouderbetrokkenheid

Opstarten van een oudercafé vanuit de school. Het is belangrijk in deze wijk om ouders de school binnen te halen zodat ze op de hoogte kunnen worden gebracht van het leerproces van de kinderen. Verder zullen er thema's worden georganiseerd waarbij specialisten binnen de school en de wijk worden gebruikt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van tolken. Hier speelt ook de taalklas die al is opgestart een grote rol.

Een ander thema dat veel aandacht nodig heeft, is de manier waarop we met elkaar moeten omgaan. Het aanspreken van de ouders van de leerlingen op ongewenst gedrag, zorgt op dit moment niet voor de juiste uitwerking. Wanneer de school ouders aanspreekt op ongewenst gedrag van het kind op school, dan wordt het kind thuis gestraft op een wijze die niet past bij de Westerse normen en waarden. De opvoedstijl van een deel van de ouders werkt op dit moment averechts. Daarom is het van groot belang dat er een laagdrempelige Communityschool in de wijk komt, waar ook een CJG-medewerker dichtbij is. De medewerker van het CJG kan dan mediaten tussen ouders en school en ouders helpen andere opvoedvaardigheden toe te passen.

Verlengde schooldag

Vanuit de school wordt geprobeerd een (naschools) programma op te stellen. Het is van groot belang dat de school zicht op de ontwikkeling van de kinderen heeft, maar ook de kindkenmerken in beeld heeft. Verder wordt door de verlengde schooldag de saamhorigheid, de verbinding en de cultuur versterkt en worden onderwijskansen vergroot.

Zomerschool

Voor deze specifieke locatie betekent de zomerschool een plek waar ouders en kinderen samen aan de slag kunnen gaan, waar zowel ouders als kinderen spelenderwijs kunnen leren. Daardoor wordt bij ouders een beter begrip van de schoolsituatie van de kinderen gecreëerd en leren de ouders met hun kinderen te spelen. De speel-o-theek is daarbij een goed hulpmiddel.

Peuterspeelzaal/ kinderdagverblijf

Voor deze populatie is het extra belangrijk dat kinderen vroegtijdig in een ontwikkelrijke omgeving worden geplaatst. Dit kan door een peuterspeelzaalvoorziening en/of een kinderdagverblijf. Een kinderdagverblijf is nodig zowel om de ouders (lees in dit geval: moeders) de kans te geven om in het arbeidsproces te komen. Moeders leren daarbij van elkaar maar ook over de cultuur/normen/waarden/gebruiken en hebben hiermee iets voor zichzelf als om kinderen vroegtijdig in een ontwikkelrijke omgeving te brengen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en achterstanden niet of in veel mindere mate ontstaan.

4.4 Fysieke herinrichting van de wijk

Op dit moment bestaat de helft van de woningen in de Singelwijk uit sociale huurwoningen. De andere helft van de woningvoorraad zijn koopwoningen. De economische status is, onder andere door het hoge aantal sociale huurwoningen, laag. Meer variatie in de woningvoorraad verhoogt de economische status en daarmee de draagkracht van de wijk.

Ook biedt de fysieke herinrichting van de wijk kansen op het gebied van verkeer en groen; door zichtbare maatregelen te nemen in het verkeer, vergroten we het gevoel van veiligheid. Ook biedt het de mogelijkheid om de wijk te vergroenen en verduurzamen. Meer groen in de wijk nodigt weer uit tot meer ontmoeting en ontspanning.

4.4.1 Maatregelen groen en verkeer

Om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting en de wijk een fijne plek is om te verblijven, besteden we extra aandacht aan het groen en verkeer. Waar nodig maken we een combinatie van beide zaken. Ook zijn in 2023 een aantal quick wins uitgevoerd in afstemming met de wijk. Deze quick wins konden bijna allemaal worden betaald vanuit budgetten van de afdeling Openbare Werken.

Doorlopende aandacht voor het groen in de wijk

Om ervoor te zorgen dat de wijk aantrekkelijk is om te verblijven, is er voldoende groen nodig. Uit de enquête blijkt dat de wijk op sommige plekken wel wat groener kan. Ook zijn er veel grasvelden waar weinig gebeurt. Door bewoners te betrekken bij keuzes voor vergroening, verhogen we het eigenaarschap voor het groen in de wijk, en maken we de wijk een fijnere plek voor ontmoeting. Vanuit wijkbeheer is er doorlopende aandacht voor dit onderwerp. Zo zijn er meerdere schouws gedaan met bewoners waarbij een wijkbeheerder aanwezig was. Hierop aanvullend wordt de mogelijkheid onderzocht van het plaatsen van ondergrondse containers bij de Albert Heijn, wordt er een nieuwe prullenbak geplaatst op het Singelplein en wordt er invulling gegeven aan de schoolmoestuin.

Projecten die in 2023 zijn uitgevoerd, die direct impact hadden op de openbare ruimte:

- Schouw met bewoners waar een plattegrond uitgedeeld werd waarop bewoners konden aangeven waar de wijk wel wat groener mag;
- Aan de hand van deze schouw zijn er tijdens de Nationale Boomfeestdag 26 nieuwe bomen geplant door kinderen van obs De Piramide samen met medewerkers van Wijkbeheer. Dit gebeurde onder andere op de locaties die bewoners hadden aangegeven op de plattegronden tijdens de schouw;
- De ingang van seniorencomplex het Ye werd aangepakt en minder aantrekkelijk gemaakt voor hangjeugd. Dit gebeurde in samenwerking met Wooncompagnie en de bewoners van het Ye;
- De vervuilende kledingbakken rondom de Albert Heijn zijn weggehaald. Deze bleken hier illegaal te staan;
- Op het Singelplein zijn nieuwe lantaarnpalen met sensoren geplaatst, zodat de jongeren hier ook 's avonds hun vrije tijd kunnen besteden.

Toepassen snelheidsbeperkende maatregelen

Uit de enquête en gesprekken met de buurt blijkt dat er te hard wordt gereden in delen van de wijk. Het gaat hier vooral om de Langemeerstraat. Er is een schouw geweest met bewoners, waarbij een wijkbeheerder en beleidsmedewerker Verkeer aanwezig waren. Tijdens deze schouw konden bewoners aangeven waar er verkeersremmende maatregelen nodig zijn. Op korte termijn is de

doelstelling om de snelheid te temperen aan de hand van de aanleg van een aantal plateaus en drempels. Hierbij gaat het om het verhogen van de bestaande drempels en plateaus tot de wettelijke norm. Ook worden er een tweetal nieuwe plateaus aangelegd om aan de ene kant de snelheid te temperen en aan de andere kant de gelijkwaardigheid van het kruispunt te benadrukken. Daarnaast is het de bedoeling dat de plateaus een roodkleurige straatklinker krijgen. Dit verhoogt de attentie. Kleine verbeteringen (zoals het ophogen van de drempels) kunnen in kwartaal 4 2023 uitgevoerd worden. De grotere maatregelen (de aanpak van de plateaus) worden in 2024 uitgevoerd.

Herinrichting Zuidpolderlaan

In oktober volgt een informatieavond over de Zuidpolderlaan. Het nieuwe ontwerp is gereed om te tonen aan de omwonenden. Het wegprofiel verplaatst zich enkele meters verder van de woningen, omdat er aan de woningzijde een dubbelzijdig fietspad verschijnt. De Zuidpolderlaan biedt daarnaast een kans om groen en verkeer met elkaar te combineren. Bijvoorbeeld door de plaatsing van een haag om zo de geluiden vanuit de Zuidpolderlaan te beperken. Vanuit het programma Singelwijk wordt meegedacht met de projectleider verantwoordelijk voor de herinrichting van de Zuidpolderlaan om gezamenlijk invulling te geven aan de informatieavond met bewoners. Een logische locatie voor deze avond is obs De Piramide, waarbij de gehele Singelwijk wordt uitgenodigd.

Financiën

De kosten die hiermee gemoeid zijn, zijn reeds opgenomen in de programmabegroting van Openbare Werken.

4.4.2 Een gevarieerder woningaanbod – inzet Wooncompagnie

Wooncompagnie in de Singelwijk

In de Singelwijk heeft Wooncompagnie 378 woningen in bezit, 70% eengezinswoningen en 23% appartementen zonder lift. Het aantal senior geschikte woningen in de huur, is in deze wijk laag en ook zijn er weinig woningen voor starters. Van onze huurders in deze wijk is 40% boven de 70 jaar.

De mutatiegraad is niet hoog en de gemiddelde woonduur is lang. Eén derde van onze woningen in deze wijk wordt langer dan 25 jaar bewoond door dezelfde huurder. De instroom van jonge mensen is daarom laag.

Uitgangspunten inzet Wooncompagnie in de Singelwijk

Samen met de partners gemeente en OPSPoor willen we van de Singelwijk een nog fijnere wijk maken waar iedereen zich thuis voelt. We hebben bekeken wat ons goed lijkt voor de Singelwijk.

Daarbij hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- *De sociale huurvoorraad (relatief) wordt niet kleiner, sterke voorkeur om uit te bereiden en transformeren*
- *Daarbij kunnen we (extra) de nieuwbouw gebruiken om de huurvoorraad te veranderen*
- *De (extra) verkopen kunnen we via een sociale koopconstructie toegankelijk maken voor middeninkomens*

We lichten onze uitgangspunten hieronder toe.

Woningvoorraad

In de Singelwijk brengen we graag een gevarieerder woningaanbod aan. Dan kijken we naar een verscheidenheid in woonvormen (meer lift), naar prijsstelling en naar eigendomsverhoudingen. Dit kunnen we doen binnen onze bestaande woningvoorraad, maar juist ook in nieuwbouw.

Nieuwbouw stelt ons in staat om een ander product toe te voegen en anders naar eigendomsverhoudingen te kijken, terwijl de sociale huurvoorraad gelijk blijft. Immers, wanneer we meer en andere woningen toevoegen in nieuwbouw, kunnen we bijvoorbeeld meer eengezinswoningen in een sociale koop constructie verkopen. We willen namelijk niet dat de sociale huurvoorraad slinkt, maar minimaal gelijk blijft, omdat in deze gemeente de sociale voorraad huurwoningen klein is. Dit maakt de druk op de Singelwijk, waar een groot deel van de sociale huurvoorraad gesitueerd is, groot. Daarom is spreiding van deze voorraad meer dan gewenst.

Ontwikkellocatie

Wooncompagnie verbindt zich graag aan de locatie van De Piramide om woningen te ontwikkelen. Want in nieuwbouw kunnen we een ander product toevoegen welke in deze wijk te weinig aanwezig is: lift ontsloten appartementen voor senioren en (jonge) starters. Dit is goed voor de doorstroming, omdat ouderen, die nu in een eengezinswoning wonen, kunnen verhuizen naar de nieuwbouw. Ook de nabijgelegen locatie (ver)nieuwbouw van de Meermin kan bij deze doorstroming helpen.

Huidige woningvoorraad

We brengen meer diversiteit in onze huidige woningvoorraad aan. Tot drie jaar geleden hadden onze woningen in de Singelwijk allemaal een lage sociale huur. Om meerdere doelgroepen te kunnen bedienen, zijn we variatie gaan aanbrengen in de aanvangshuren. Vrijkomende woningen bieden we in verschillende inkomenscategorieën aan.

Daarnaast hebben we een aantal blokjes eengezinswoningen aangewezen als sociale koop. Deze woningen bieden we met een korting aan, de verplichting voor de koper is, bij verkoop van de woning, de woning terug te verkopen aan Wooncompagnie. Op deze manier raken we de woningen niet kwijt, maar voegen we wel een ander product toe. We hebben ca. 40 woningen (10% van ons bezit in de wijk) aangewezen met een sociale koop strategie. Inmiddels is er een aantal woningen verkocht via deze constructie.

Beheer

In onze gebiedsbeheerbudgetten hebben we extra aandacht en financiële middelen beschikbaar voor de Singelwijk, zoals verbeteringen op het gebied van veiligheid (verlichting) en een verzorgde uitstraling van ons groen en grijs.

Personele inzet

Vanuit de samenwerkende aanpak 'Revitalisatie Singelwijk' met de gemeente en OPSPoor, nemen medewerkers van Wooncompagnie deel aan de werkgroepen:

- Participatie & leefbaarheid
- Openbare ruimten, schoon-heel-veilig / fijnere fysieke leefomgeving
- Communicatie & imago

Wooncompagnie kijkt er naar uit, om samen met de partners, van de Singelwijk een nog fijnere wijk te maken waar iedereen zich thuis voelt!

4.5 Sociale cohesie: verbinden en ontmoeten

In de Singelwijk wonen allerlei mensen met verschillende culturele achtergronden met elkaar samen. Deze diversiteit zorgt soms voor spanningen. Men is niet bekend met elkaars gebruiken en onbekend maakt onbemind. Middels het programma wordt ingezet op drie ambities:

- Sterkere sociale cohesie onderling
- Prettig samenleven met verschillende culturen
- Minder eenzaamheid

Concreet betekent dit dat er actief ingezet wordt op verbinding en ontmoeting tussen bewoners, omdat meer sociale cohesie ook leidt tot meer sociale controle. Meer ontmoeting zorgt voor meer bewonersinitiatieven, en dit zorgt weer voor een bruisende wijk waar van alles gebeurt. Daarnaast is het belangrijk de toegankelijkheid van bestaande activiteiten te vergroten; er is genoeg, maar men weet de weg niet altijd goed te vinden of kan daar hulp bij gebruiken. Ook hier sluiten we zo veel als mogelijk aan op het bestaande aanbod in de gemeente. Het huidige aanbod maken we meer zichtbaar en toegankelijk.

4.5.1. Buurtverbinder

Tijdens het uitwerken van het Plan van Aanpak is al aandacht besteed aan het samenbrengen van bewoners tijdens bewonersavonden, klankbord- en werkgroepen en activiteiten. Om deze energie en het momentum de komende jaren te behouden, schakelen we een verbinder in. Het doel van de functie is het versterken van de onderlinge banden in de wijk en het vergroten van de participatie van bewoners, met specifiek aandacht voor het grote aantal culturen in de wijk. Zo verbetert uiteindelijk het woon- en leefklimaat.

De voornaamste taken van de verbinder zijn driedelig. Enerzijds gaat het om het aanjagen van initiatieven en het aanvoelen waar de energie zich bevindt in de wijk. Dit richt zich met name op verbinding en ontmoeting en het verder brengen van lopende zaken als taalklassen, de speel-o-theek en activiteiten georganiseerd door vrijwilligers. Anderzijds is deze persoon het aanspreekpunt voor samenwerkingspartners in de wijk en zorgt voor een thematische aanpak op urgente thema's als eenzaamheid. Het is een verbindende rol waarbij fysieke aanwezigheid in de wijk, zichtbaarheid en een goed begrip van de wijk een *must* zijn. Goed kunnen netwerken is essentieel. Een verbinder ziet en doet wat nodig is. Om laagdrempelig contact te kunnen leggen, wordt een hart van de wijk gecreëerd; een buurtkamer waar zowel bewoners als professionals makkelijk met elkaar kunnen samenkomen (zie het volgende hoofdstuk voor een uitwerking hiervan). Deze ruimte kan door de verbinder als vaste werklocatie worden gebruikt. Tot slot speelt het negatieve imago van de Singelwijk, met name in de andere wijken in Edam-Volendam, een belangrijke rol in de aanleiding voor de buurtaanpak. De verbinder voert daarom ook de regie over de communicatiewerkgroep. Deze werkgroep bestaat nu uit adviseurs van de gemeente, Wooncompagnie en OPSPOOR en heeft als doel het imago te verbeteren door een passende communicatiestrategie.

Gezien de thematieken in de wijk en in het programma Singelwijk zullen de belangrijkste samenwerkingspartners in eerste instantie Vluchtelingenwerk, obs De Piramide, CBW, de Zorgcirkel, Beter Buren, MEE & de Wering en de SMD zijn.

Zaken waaraan in 2024-2025 wordt gewerkt, zijn:

- Een aanpak met partners in de wijk op het thema eenzaamheid
- Uitwerken van een buurtdag in 2024, als vervolg op het evenement 50 jaar Singelwijk
- Invulling en uitwerking van de buurtkamers in de Singelwijk en de Meermin
- Eerste opzet van buurtvaders en -moeders in afstemming met straatcoaches, jongerenwerkers en obs De Piramide
- Regievoerder op projecten uit de werksessies en klankbordgroepen, zowel met bewoners als professionals.
- Aanjagen van bewonersinitiatieven

Financiën

De inhuur van de verbinder wordt gezamenlijk gefinancierd door de gemeente en Wooncompagnie.

Voor deze functie is 20 uur per week nodig en een budget van € 32.500 per jaar vanuit de gemeentebegroting.

Evaluatie

Het effect van de verbinder op de wijk wordt halfjaarlijks gemonitord door de programmamanager bij de gemeente en de contactpersoon bij Wooncompagnie. Dit gebeurt aan de hand van zichtbare activiteiten in de wijk en signalen vanuit bewoners en ketenpartners. Hierin houden we er rekening mee dat de effecten van het werk pas later zichtbaar zullen zijn.

4.5.2. Buurtkamer in het hart van de wijk

Het programma Singelwijk stimuleert ontmoeting, verbinding en initiatief onder zowel bewoners als professionals. In lijn met beleid vanuit de gemeente creëren we een buurtkamer; een laagdrempelige inlooplocatie waar iedereen welkom is. Het is een multifunctionele ruimte die dient voor informele en laagdrempelige ontmoeting. De gemeente fungeert als opdrachtgever en besteedt het opdrachtnemerschap uit aan het SMD. Het SMD is zowel stimulerend, organiserend en coördinerend. Het beheer wordt gedaan in samenwerking met bewoners en vrijwilligers. De vormgeving en invulling gebeurt aan de hand van wensen van bewoners. De verbinder maakt samen met beleidsmedewerkers van de gemeente, sociaal-maatschappelijke partners en bewoners een plan voor de invulling. Voor de invulling van de buurtkamer zijn denkrichtingen opgesteld (in lijn met beleid vanuit de afdeling Samenleving):

- De buurtkamer is als een huiskamer voor de buurt en wordt gerund door bewoners uit de wijk. Het is een toegankelijke plek waar mensen samenkomen en binnenlopen wanneer ze willen. Gezien de thematieken in de Singelwijk ligt een focus op anderstaligen, eenzaamheid, culturele sensitiviteit en verbinding.
- Het is wenselijk dat er een gezamenlijke ruimte komt waar iedereen te allen tijde kan binnenlopen en een ruimte die kan worden afgesloten voor cursussen, spreekuren en dergelijke.
- Ook professionele organisaties en sociaal-maatschappelijke partners kunnen gebruik maken van de ruimte. Hierbij is te denken aan inloopspreekuren vanuit het CJG, of het jongerenwerk, een pedagoog of sociaalmaatschappelijk werker.
- De verbinder gebruikt de buurtkamer als uitvalsbasis. Op vaste tijden is deze persoon aanwezig in de wijk, om door te verwijzen, signalen op te vangen, en zichtbaar te zijn.
- Bij de invulling van de ruimte wordt rekening gehouden met wensen en initiatieven georganiseerd door vrijwilligers vanuit de wijk, zoals taalklassen en de speel-o-theek. Hiervoor wordt ongeveer 200 m² ingecalculerd.

Financiën

De bouw van de multifunctionele buurtkamer in de nieuwe Piramide wordt meegenomen in de investeringssom van de nieuwe school. Het beheer wordt gedaan door vrijwilligers en de coördinatie wordt uitgevoerd door het SMD. Deze taak van het SMD is reeds opgenomen in de begroting.

Evaluatie

De buurtkamer is een succes als de ruimte veelvuldig gebruikt wordt en beheerd wordt door de buurtbewoners.

5 Financiën

5.1. Wat zijn de kostenposten: van handhaving naar preventie

Het garanderen van de veiligheid en het bevorderen van de leefbaarheid is een kerntaak van een gemeente. Dat de Singelwijk een extra financiële impuls nodig heeft, is daarom goed te beargumenteren.

In de begroting is reeds tot 2030 geld beschikbaar gesteld voor de Singelwijk. De budgetten die samenhangen met dit plan passen binnen de reeds in totaal beschikbaar gestelde bedragen in de begroting. Er wordt voor het Plan van Aanpak geen aanvullend budget gevraagd.

Voor dit Plan van Aanpak is het wel noodzakelijk om in de Winternota een bedrag van € 165.000 over te hevelen. Hiervan wordt € 82.500 weer beschikbaar gesteld in 2024 en € 82.500 in 2025.

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo van de begroting.

Het programma vereist een lange adem. Voor de eerste twee jaar (2024 en 2025) hebben we een inschatting gemaakt van de kosten die dit Plan van Aanpak met zich meebrengt. We bouwen de handhaving (straatcoaches) af en het vrijgekomen budget zetten we in op preventie. Hiervoor zijn een aantal nieuwe functies nodig zoals de gezinsregisseur, de pedagoog en de verbinder. Tevens is er budget nodig voor de extra taken van het jongerenwerk (Krajicek scholarships en buddyproject). Voor deze functies starten we pilots van twee jaar. Na afloop van deze twee jaar wordt bekeken of we deze functies willen continueren. Als dit het geval is dan worden deze functies binnen de lijn gepositioneerd. In bijlage 3 staat een overzicht van de kosten die gepaard gaan met dit Plan van Aanpak. Hieronder de samenvatting.

Kostenpost	Jaarlijkse kosten 2023	Jaarlijkse kosten 2024 - 2025
Personele kosten (programmamanager en beleidsmedewerker)	146.000	146.000
Acties die extra budget vragen:		
Straatcoaches	130.000	60.000
Verbinder	65.000	32.500
Gezinsregisseur	0	100.000
Pedagoog	0	45.000
Buddy project	0	25.000
Scholarships Krajicek Playground	0	20.000
Vrijwilligersbijdrage taallessen		5.000
Subtotaal 1	341.000	433.500
Quick Wins		
Communicatie	5.000	5.000
Ontmoeten en verbinden	50.000	30.000
Jeugd	5.000	30.500
<i>Totaal budget Quick Wins</i>	<i>60.000</i>	<i>65.500</i>
Subtotaal 2	401.000	499.000
<i>Overheveling overgebleven budget uit 2022 en 2023</i>	<i>165.000 (over van 2022 en 2023)</i>	<i>-/- 82.500 (inzet van overheveling)</i>
Totaal budget per jaar	566.000	416.500

5.2. Wat zijn de opbrengsten: een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse

Een bekende uitspraak is: de kost gaat voor de baat uit. In Rotterdam Zuid heeft men al jarenlang een wijkaanpak lopen. Daarvoor is een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) uitgevoerd. Uit deze analyse blijkt dat de kans groot is dat de maatschappelijke baten de maatschappelijke kosten zullen overstijgen. De grootste opbrengsten van de wijkaanpak zijn te vinden in:

1. De bijdrage aan het plezieriger woonklimaat (de leefbaarheid);
2. Meer mensen met een baan;
3. Jongeren krijgen beter betaalde banen omdat hun talenten worden ontwikkeld.

Die baten komen in eerste instantie vooral terecht bij de huidige en toekomstige bewoners van de wijk. Ook wordt in het MKBA van Rotterdam Zuid bevestigd dat investeringen in de fysieke herinrichting van de wijk (o.a. gevarieerd woningaanbod) nodig zijn om te zorgen dat de investeringen in het sociale domein rendabel blijven. Zonder investeringen in woningen in een ander segment (duurdere huur of sociale koop) en een aantrekkelijker woonmilieu vertrekken de sociale stijgers uit de wijk, waarna hun plek wordt ingenomen door nieuwe huishoudens met een laag inkomen.

Andersom heeft het resultaat van investeringen in de fysieke herinrichting van de wijk geen zin, als niet ook de sociale cohesie en de ervaren overlast verandert. Er is synergie tussen de sociale en fysieke interventies. Een integrale aanpak verhoogt het rendement op beide aspecten.

Hoe kunnen we deze theoretische tekst uit het rapport van de gemeente Rotterdam nu vertalen naar ons programma voor de Singelwijk? Door dit programma worden op de langere termijn kosten bespaard. De besparingen kunnen op meerdere fronten plaatsvinden, zoals:

- Minder vandalisme. Voorheen werden bijna maandelijks de ramen van De Piramide ingegooid en nu is de glazetter al heel lang niet geweest.
- Daling inzet handhaving. Een daling van de criminaliteit- en overlastmeldingen zorgt voor een daling van de inzet van straatcoaches, politie en BOA's.
- Voorkomen extra kosten top X. Als we niets doen, verwachten we een toename van het aantal jongeren dat in de Top X terecht gaat komen. In de Top X zitten jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen. De kosten voor dit soort jongeren zijn heel hoog. Zie bijvoorbeeld de nieuwsbrief over deze problematiek in de grote gemeenten: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/26/extra-geld-voor-aanpak-jonge-aanwas-criminaliteit-in-15-gemeenten>
- Daling (jeugd)zorg. Door het inzetten op preventie, verwachten we minder geïndiceerde/ tweedelijns (jeugd)zorg. Op dit moment heeft 7% van de jongeren in de Singelwijk geïndiceerde jeugdzorg (circa 30 jongeren). Gemiddeld kost de jeugdzorg € 10.000 per kind per jaar (landelijke cijfers). Er valt dus een besparing te realiseren wanneer de hulp van de gezinsregisseur en pedagoog ervoor zorgen dat de geholpen bewoners minder (jeugd)zorg nodig hebben.
- Afname in het aantal bijstandsuitkeringen. Tenslotte kunnen de gezinsregisseur, taallessen en het buddy project voorkomen dat bewoners in een uitkering komen of bewoners die nu in een bijstandsuitkering zitten aan het werk komen. Op dit moment zitten 59 bewoners in de Singelwijk in een bijstandsuitkering. Wanneer er 10% binnen twee jaar aan het werk geholpen kan worden, dan scheelt dit structureel (6x15.000 euro =) 90.000 euro per jaar. Uit de ervaringen met de wijkaanpak in Zaanstad blijkt dit mogelijk te zijn.

Belangrijker nog dan de besparingen die een wijkgerichte aanpak opleveren in euro's is het gevoel van veiligheid en de verbetering van de ervaring van de leefbaarheid in de wijk. Dit is niet of moeilijk in geld uit te drukken.

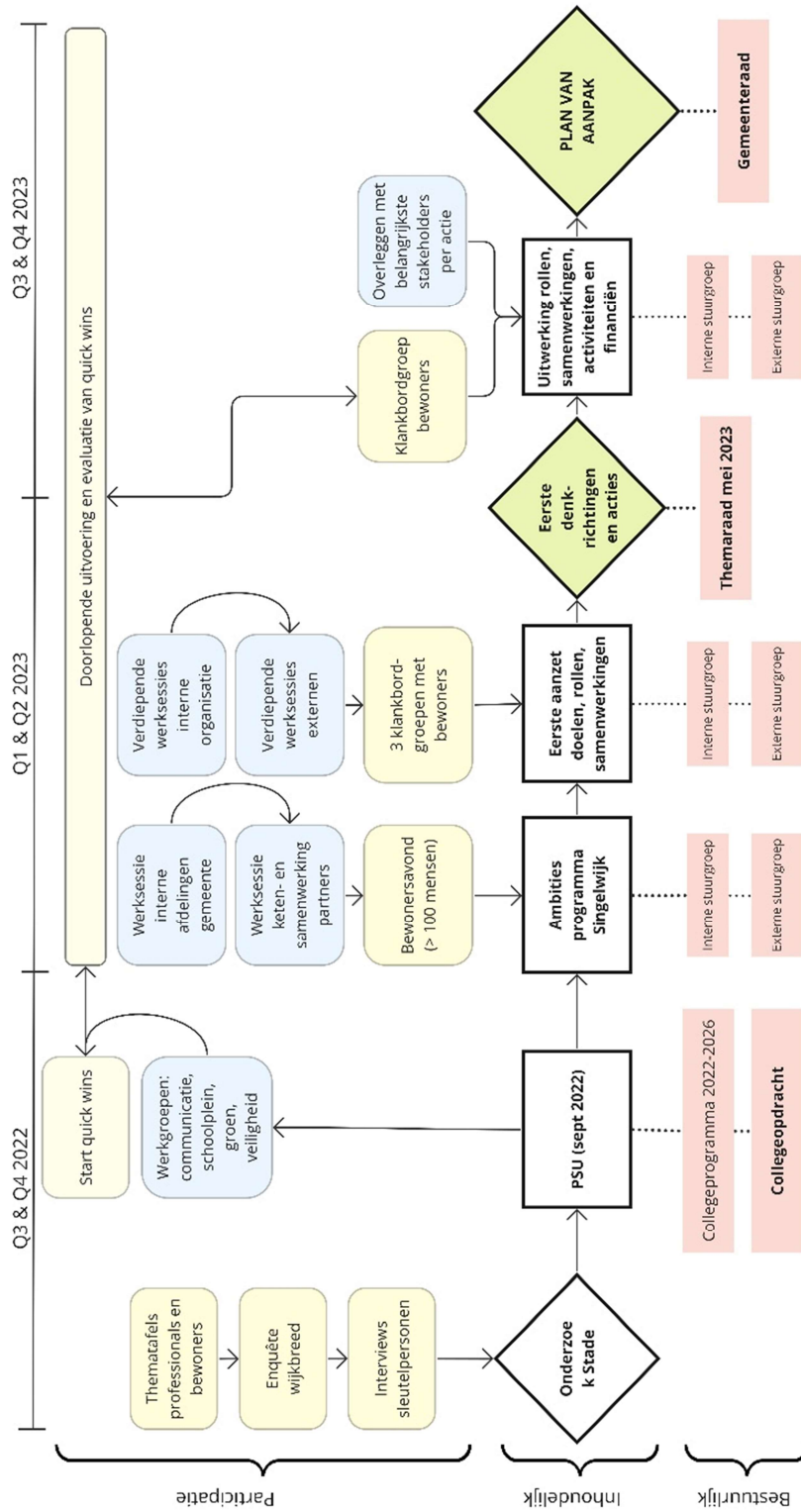
6 Tot slot

Een wijkaanpak is een langlopend proces, waarbij continu gemonitord en bijgestuurd moet worden. Vandaar dat we voorstellen om eind 2025 met een update van dit Plan van Aanpak te komen. Op dat moment lopen de tweejarige pilots af en kunnen we beoordelen of deze succesvol zijn geweest. Als dat het geval is, zetten we deze voort in de lijn. Mocht het niet de gewenste resultaten opleveren, dan stoppen de pilots of sturen we anderszins bij.

Bijlage 1: ketenpartners

- Link jongerenwerk
- Basisschool De Nieuwe School
- Basisschool De Trimaran
- Middelbare school De Triade
- Middelbare school het Don Bosco college
- Club- en Buurthuiswerk Edam-Volendam
- Vluchtelingenwerk Edam-Volendam
- Sportkoepel Edam-Volendam
- Team Sportservice Edam-Volendam
- Alliantie Kansrijk Edam-Volendam
- Young Identity
- Bibliotheek Waterland Edam
- Pedagoog van het Centrum Jeugd en Gezin Edam-Volendam
- Centrale Zorgverlener van de GGD Zaanstreek-Waterland
- Zorgcirkel Edam-Volendam
- Evean Thuiszorg Edam-Volendam
- Huisartsenzorg Zaanstreek-Waterland (Welzijn op Recept)
- Vitaal Waterland
- MEE&deWeering Edam-Volendam
- Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Edam-Volendam
- BeterBuren Edam-Volendam
- Secutor straatcoaches
- (Verkeers)politie
- Buitengewoon Opsporingsambtenaren Edam-Volendam

Bijlage 2: participatieproces

Bijlage 3: financieel overzicht

Singelwijk integrale buurtaanpak 2023-2025		
Personele kosten buurtaanpak	in huidige begroting 2023	gevraagd budget voor 2024 en 2025
Programmamanager		
Beleidsmedewerker Sociaal Domein	146.000 euro p/j	146.000 euro p/j
Budget per actie	in huidige begroting 2023	gevraagd budget voor 2024 en 2025
1. Gevarieerder Woningaanbod	0	De inspanning voor aanpassingen in het woningaanbod ligt bij de WoonCompagnie. Uren voor overleg vanuit de gemeente zit in personele kosten van de Programmamanager
2. Buurtkamer "Hart van de wijk"		De bouw van een multifunctionele buurtkamer in de nieuwe Piramide wordt meegenomen in de investeringsom van de school. Het beheer wordt gedaan door vrijwilligers. Coördinatie ligt bij het SMD. Deze taak is reeds opgenomen in de begroting.
taallessen in buurtkamer	0	Vrijwilligersbijdragen voor taalklassen van 5.000 euro p/j
3. Verbinder/ community builder	Budget voor externe inhuur van junior projectleider 65.000 euro p/j	Vanaf 2024 iemand inhuren waarbij kosten delen over gemeente + WoonCompagnie. De kosten voor de gemeente worden 32.500 euro p/j
4. Straatcoaches	Straatcoaches 130.000 euro p/j	Straatcoaches afbouwen naar 60.000 euro p/j
5. Scholarships via Krajicek playground monitoren	0	Aanleg van de playground wordt betaald uit de NPO gelden. Begeleiding scholarships gaat via het Jongerenwerk. 10% ruimte uit aanbestedingsbedrag inzetten voor deze begeleiding > 20.000 p/j
6. Gezinscoach/ gezinsregisseur (inzet op multiprobleem gezinnen)	0	100.000 euro p/j
7. Pedagoog	0	45.000 euro p/j
8. Verlengde schooldag, zomerschool en ouderbetrokkenheid vergroten	De huidige naschoolse activiteiten bij de Piramide worden betaald via een door de school verkregen Rijkssubsidie	Zomerschool en verlengde schooldag worden gefinancierd vanuit Opspoor.
9. Buddy project	0	Een pilot starten voor 2 jaar, waarbij het Jongerenwerk (Link) de begeleiding doet. De kosten voor deze pilot komen op 25.000 euro p/j
10. Groen en verkeer	0	Komt uit lopende begroting van Openbare Werken
Subtotaal 1	341.000	433.500
Budget Quick Wins		
Communicatie (nieuwsbrieven enz.)	5.000	5.000
Ontmoeten en Verbinden (buurtfeest, moestuin enz.)	50.000	30.000
Jeugd Singelwijk (inrichting Singelplein enz.)	5.000	30.500
Totaal budget Quick Wins	60.000	65.500
Subtotaal 2	401.000	499.000
Overheveling overgebleven budget uit 2022 en 2023	165.000	-82.500
Totaal budget per jaar	566.000	416.500

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Ondernemend en betrokken.

W. van der Knoopdreef 1
1132 KN Volendam
Telefoon: 0299-398398
Email: info@edam-volendam.nl

www.edam-volendam.nl